

Úřad práce České republiky, generální ředitelství

Č.j.: UPCR-2021/30955

Poskytnutí informací týkajících se účelnosti a hospodárnosti vynaložených nákladů u zdravotně postižených zaměstnanců dle zákona o zaměstnanosti

Žádost:

ze dne 15. 3. 2021

Žádost o poskytnutí informací na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

„Žádám o poskytnutí informací týkající se účelnosti a hospodárnosti vynaložených nákladů u zdravotně postižených zaměstnanců dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (dále jen „ZoZ“):

1. Jakým způsobem zaměstnavatel prokazuje účelnost a hospodárnost vynaložených nákladů na dopravu zaměstnance se zdravotním postižením, nárokovaných dle § 78a odst. 12 písm. b) ZoZ?
2. Má zaměstnavatel povinnost dokládat, na základě jakých kritérií sjednával služby vůči činnosti vykonávané OZP s ohledem na jejich zdravotní postižení?
3. Existuje metodika/vnitřní předpis upravující kritéria hodnotící efektivní a ekonomické sjednání služeb vůči činnosti OZP s ohledem na jejich zdravotní pojištění? Pokud ano, prosím poskytněte tento dokument.
4. Jakým způsobem má zaměstnavatel hodnotit jakýkoli aspekt typu zdravotního postižení zaměstnance, když nemá zákonné oprávnění od zaměstnanců požadovat zdravotní dokumentaci, ale zná pouze stupeň invalidního důchodu?
5. Jakým způsobem zaměstnavatel prokazuje účelnost nákladu vynaložených na provozní zaměstnance a pracovní asistenty nárokovaných dle § 78a odst. 12 písm. a) ZoZ v rámci jim uznané odměny za odpracovanou hodinu s ohledem na zdravotní postižení zaměstnanců, které vedou nebo jim asistují?
6. Existuje metodika/vnitřní předpis upravující způsob, kterým se určuje odpovídající hodnota odměny za pracovní asistenci nebo provozní činnost s ohledem na zdravotní postižení zaměstnanců OZP? Pokud ano, prosím poskytněte tento dokument.“

Odpověď generálního ředitelství Úřadu práce ČR:

K Vaší žádosti Vám sdělujeme následující:

Nejprve upozorňujeme na znění odstavce 3 § 78a zákona o zaměstnanosti:

(3) Zaměstnavateli k příspěvku podle odstavce 2 náleží paušální částka 1 000 Kč měsíčně na osobu se zdravotním postižením podle [§ 67 odst. 2](#) na náklady vynaložené zaměstnavatelem na zaměstnávání osob se zdravotním postižením v kalendářním čtvrtletí, za které o poskytnutí příspěvku žádá. Zaměstnavatel může v žádosti o poskytnutí příspěvku uplatnit nárok na zvýšení příspěvku na další náklady vynaložené zaměstnavatelem na zaměstnávání osob se zdravotním postižením v kalendářním čtvrtletí, za které o poskytnutí příspěvku žádá, nejvýše však o částku představující rozdíl mezi maximální částkou příspěvku podle odstavce 17 a příspěvkem poskytnutým podle odstavce 2 měsíčně na jednoho zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením podle [§ 67 odst. 2 písm. a\)](#)

nebo [b](#)). Zvýšení příspěvku podle věty druhé nelze uplatnit na osobu se zdravotním postižením pracující mimo pracoviště zaměstnavatele nebo na zaměstnance agentury práce, který je osobou se zdravotním postižením a je dočasně přidělen k výkonu práce k uživateli.

a dále na odstavce 12 až 14 § 78a zákona o zaměstnanosti:

(12) Za další náklady, o které lze zvýšit příspěvek podle odstavce 3, se považují

a) náklady provozních zaměstnanců a pracovních asistentů, kterými jsou

1. mzdové náklady provozních zaměstnanců a pracovních asistentů v základním pracovněprávním vztahu k zaměstnavateli, a to v rozsahu odpovídajícím počtu hodin odpracovaných provozními zaměstnanci nebo pracovními asistenty při pomoci zaměstnancům, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, nebo
2. náklady na zajištění pracovních asistentů v případě, že se nejedná o zaměstnance téhož zaměstnavatele,

b) náklady na dopravu spojené se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením, kterými jsou náklady na

1. dopravu zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, na pracoviště a z pracoviště, nebo
2. dopravu materiálu a hotových výrobků,

c) náklady na přizpůsobení provozovny, kterými jsou náklady na

1. pořízení a ověření počítačového programového vybavení pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením,
2. přizpůsobení a pořízení pomocných technologických zařízení používaných zaměstnanci, kteří jsou osobami se zdravotním postižením,
3. pořízení komunikačních a orientačních pomůcek,
4. přizpůsobení hygienických, tepelných, světelných nebo hlukových podmínek osobám se zdravotním postižením, nebo
5. výstavbu nebo rozšíření provozů potřebných pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, včetně nákladů na počítačové vybavení.

(13) Pro účely odstavce 12 písm. a) se za provozního zaměstnance a pracovního asistenta nepovažuje zaměstnanec, na jehož zaměstnávání se poskytuje příspěvek podle odstavce 1, nebo zaměstnanec, jehož mzdové náklady jsou hrazeny podle [§ 3 odst. 1 písm. a\) vyhlášky č. 518/2004 Sb.](#)

(14) Je-li součástí nákladů uvedených v odstavci 12 i daň z přidané hodnoty a zaměstnavatel není plátcem této daně, považuje se daň z přidané hodnoty za provozní náklad pracovního místa.

k nimž směřují uvedené dotazy. Na strany zaměstnavatele je vždy povinnost prokázat Úřadu práce ČR skutečné vynaložení nákladů, které uplatňuje v rámci žádosti o příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce dle § 78a zákona o zaměstnanosti a jejich přímou vazbu na zaměstnávání OZP.

Ad 1): K prokazování nákladů na dopravu žadatel o příspěvek doloží vyúčtování vynaložených dopravních nákladů, který bude například obsahovat seznam dopravovaných OZP, seznam dopravovaných osob, které nejsou OZP, dále informaci o přepravovaném materiálu či hotových výrobcích, odkud kam byly osoby či materiál a výrobky dopravovány a vyčíslení částky nebo poměrné částky, která byla na tuto dopravu žadatelem vynaložena, avšak pouze v přímém vztahu k zaměstnávání OZP.

V případě, že je doprava nakupována jako služba (tj. zajišťována externím dopravcem),

žadatel doloží například smlouvu, kterou uzavřel s poskytovatelem dopravní služby, daňový doklad a doklad prokazující úhradu této služby (tj. výpis z účtu nebo výdajový pokladní doklad v případě, že je služba hrazena v hotovosti. V případě, že dopravu zajišťuje zaměstnavatel (žadatel o příspěvky), doloží velký technický průkaz použitého vozidla, knihu jízd obsahující datum, počet ujetých km, cíl cesty a účel cesty a její přímé spojení se zaměstnanci, kteří jsou OZP a dále účtenky prokazující nákup pohonných hmot (související s ujetím kilometrů v přímé závislosti se zaměstnáváním OZP). Jako náklady budou opět uváděny pouze náklady, které přímo souvisí se zaměstnáváním OZP.

Úřad práce ČR má právo posoudit, zda náklady deklarované zaměstnavatelem OZP jsou na trhu práce standardní nebo výrazně nadstandardní. Pokud náklady jsou oproti ostatním zaměstnavatelským subjektům výrazně vyšší, měl by zaměstnavatel prokázat nezbytnost takových nákladů, neboť v opačném případě by toto jednání mohlo vést až k podezření na účelové jednání.

Ad 2): Zaměstnavatel by měl umět na základě dožádání informací před vyplacením příspěvku dle § 78a zákona o zaměstnanosti zdůvodnit přiměřenost použitých nástrojů k zajištění služeb.

Ad 3): Úřad práce ČR nehodnotí efektivitu a ekonomičnost jakýchkoliv služeb vzhledem k zdravotnímu pojištění OZP.

Ad 4): Zaměstnavateli je znám nejen stupeň invalidity, ale na základě lékařského posudku má k dispozici informace, zda je předpokládaná práce pro OZP vhodná a pokud je nutno přizpůsobit pracovní podmínky nebo pracovní prostředí, tak jak. Dle § 103 odst. 1 písm. a) zákoníku práce je povinen nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti.

Ad 5): Tato otázka souvisí s otázkou číslo 2. Úřad práce ČR je oprávněn před uhrazením příspěvku dle § 78a přezkoumat uznatelnost nákladů. Samozřejmě může posuzovat přiměřenost nákladů. V případě, že by byly náklady vyhodnoceny jako nepřiměřené k nákladům, které vynakládají jiní zaměstnavatelé OZP nebo poskytovatelé sociálních služeb na obdobné činnosti, toto jednání by mohlo vést až k podezření na účelové jednání.

Ad 6): Žádný VŘA neupravuje metodiku výše odměňování pracovních asistentů a provozních zaměstnanců v souvislosti se zaměstnáváním OZP.

Poskytnuté informace Vám zasíláme do datové schránky: xxx.

S pozdravem